

REMISSVAR

Socialdepartementet

Socialförsäkringsenheten

Diarienummer: S2026/01304

Remissinstans: Nationella nätverket för samordningsförbund (NNS)

Datum: 2026-10-14

Bättre förutsättningar för uppföljning av Finsam-insatser

Sammanfattning

NNS tillstyrker förslagen om särskilda rättsliga förutsättningar för individbaserad uppföljning av Finsam-insatser och ser positivt på att samordningsförbundens lagstadgade ansvar för lokal uppföljning och utvärdering ligger kvar. NNS huvudsakliga synpunkter gäller hur den nya uppföljningen utformas, vilka kunskapsbehov den ska möta och hur resultaten ska kunna komma till användning för lärande och utveckling.

- De nya rättsliga förutsättningarna bör användas för ett modernt registerbaserat uppföljningssystem. Förslaget ger i huvudsak utrymme att följa målgrupper, insatser, progression, återkommande deltagande och resultat över tid. Det behöver samtidigt klargöras hur samordningsförbunden kan få tillgång till aktuella, lokalt användbara underlag och flexibla analysmöjligheter utan att själva behandla personuppgifter och hur nödvändiga underlag kan göras tillgängliga för oberoende utvärdering och forskning. Nya uppgiftskrav måste även stå i proportion till kunskapsvärdet.
- Försäkringskassan kan ansvara för personuppgiftsbehandlingen samt för de tekniska och administrativa delarna av den nationella uppföljningen. NNS tillstyrker den föreslagna ansvarsfördelningen för personuppgiftsbehandlingen men avstyrker förslaget i den del ansvarsfördelningen för de principiella kunskapsfrågorna lämnas oregrerad. Principiella beslut om vilka kunskapsfrågor som ska prioriteras, vilka analyser som ska genomföras och hur resultaten ska tolkas och användas behöver fattas inom en reglerad gemensam ordning. Samordningsförbund och medlemsorganisationer behöver medverka i besluten om vilka kunskapsfrågor som

ska prioriteras och vilka analyser som uppföljningen behöver möjliggöra. Det samråd som promemorian föreslår är enligt NNS inte tillräckligt för att säkerställa detta.

- Registerdata är nödvändiga men inte tillräckliga. Uppföljning och utvärdering behöver också bidra till förståelse av varför resultat uppstår, deltagarnas erfarenheter, samverkans kvalitet, strukturinriktat utvecklingsarbete och den finansiella samordningens särskilda bidrag. Olika kunskapsunderlag behöver därför kunna kombineras utifrån den fråga som ska besvaras.
- Statliga granskningar har under lång tid pekat på återkommande brister i hur kunskap från uppföljning och utvärdering tas om hand och omsätts i utveckling. NNS bedömer att problemet inte främst är brist på kunskap eller formellt ansvar. Även när varje organisation ansvarar för sin del kan förändring kräva att flera självständiga aktörer agerar tillsammans. NNS föreslår därför en statlig utredning om uppföljning, lärande och utveckling inom Finsam. Den bör pröva hur sådan kunskap kan leda till samordnad förändring när flera aktörer eller nivåer berörs och genomförs tillsammans med dem som berörs, utan att frågor, ansvarsfördelning eller organisationslösning låses i förväg.

Remissvaret är disponerat i två delar. Först redovisar NNS sin bedömning av hur den föreslagna uppföljningen bör utformas och användas. Därefter följer NNS konkreta synpunkter på de enskilda förslag och bedömningar i promemorian där NNS vill tillstyrka med särskild motivering, efterfråga ett klagörande eller föreslå en ändring eller komplettering.

NNS bedömning

Promemorian förbättrar de rättsliga förutsättningarna för uppföljning på ett viktigt område. Samordningsförbunden verkar samtidigt i ett större system för samordnat stöd och rehabilitering, där flera självständiga aktörer behöver få sina insatser att fungera tillsammans för personer med sammansatta behov. Varje aktör ansvarar för sin del, men resultatet för individen beror också på hur delarna fungerar tillsammans. Ingen aktör kan ensam styra helheten. Det är en central utgångspunkt för NNS bedömning.

Problemet är inte nytt. Redan när den finansiella samordningen infördes betonade regeringen behovet av uppföljning, utvärdering och återföring av resultat till verksamheterna (Regeringen, 2003). Därefter har statliga granskningar återkommande pekat på brister i uppföljningen, utvärderingen och förmågan att ta till vara den kunskap som tas fram (Statskontoret, 2007; ISF, 2010, 2011, 2019, 2023; Sveriges riksdag, 2015). Frågorna har alltså följt den finansiella samordningen under lång tid.

Samtidigt utvecklas inom offentlig sektor arbetssätt för att följa, förstå och utveckla verksamhet när resultaten beror på hur flera aktörer fungerar tillsammans. SKR:s ramverk för lärande uppföljning av Nära vård är ett konkret exempel. Där flyttas fokus från enbart enskilda insatser och verksamheter till resultat på systemnivå och gemensamt lärande över organisationsgränser (SKR, 2024). Det är relevant också för Finsam. Varje organisation kan ha ett tydligt ansvar för sin del, samtidigt som förändring kan kräva att flera aktörers beslut, regler, resurser eller arbetssätt förändras så att delarna fungerar bättre tillsammans.

För att de förbättrade individuppgifterna ska få fullt värde behöver uppföljningen därför utgå från relevanta kunskapsfrågor, kombineras med andra underlag och bidra till gemensam analys och utveckling. Bättre data är nödvändiga, men de löser inte i sig frågan om hur kunskap tas om hand och leder till samordnad förändring.

Promemorian behöver inte lösa hela denna fråga. NNS föreslår därför att reformen följs av en statlig utredning om uppföljning, lärande och utveckling inom Finsam. Utredningen bör undersöka hur kunskap från uppföljning, utvärdering och deltagarnas erfarenheter kan användas när förändring kräver flera aktörer eller nivåer. När orsaker eller förändringsbehov ligger utanför den Finsam-finansierade verksamheten behöver utredningen kunna beakta de delar av systemet för samordnat stöd och rehabilitering som påverkar möjligheterna till förändring. Den bör genomföras tillsammans med dem som berörs och utan att frågor eller organisationslösning bestäms på förhand.

Bättre rättsliga förutsättningar behövs – och de bör användas för ett modernt uppföljningssystem

NNS tillstyrker förslaget att skapa särskilda rättsliga förutsättningar för individbaserad uppföljning av Finsam-insatser. Behovet är tydligt. Under många år användes SUS, Försäkringskassans nationella uppföljningssystem för finansiell samordning, för att registrera och följa både insatser och deltagare. När SUS ersattes av systemet Uppföljning Finsam förändrades förutsättningarna. I Uppföljning Finsam registreras inte personuppgifter på deltagarnivå. Systemet medger därför inte individbaserad uppföljning av vilka som nås av insatserna eller hur deras situation utvecklas efteråt. Ett nationellt uppföljningssystem behöver ge underlag för att bedöma hur insatserna bidrar till lagens mål att deltagarna uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete. Det behöver kunna visa vilka målgrupper som nås, vilka insatser deltagarna tar del av och hur deras situation utvecklas över tid.

Det är samtidigt viktigt att promemorian låter samordningsförbundens lagstadgade ansvar för lokal uppföljning och utvärdering ligga kvar. Försäkringskassan föreslog 2024 att detta

ansvar skulle tas bort och motiverade det med att det saknades "både anledning och förutsättningar för samordningsförbunden att på egen hand ansvara för uppföljningen" (Försäkringskassan, 2024, s. 30). NNS delar inte den slutsatsen. Lokal och nationell uppföljning fyller delvis olika funktioner. Medlemmarna i förbunden behöver kunna följa den verksamhet de finansierar, bedöma den mot lokala mål och få underlag för beslut och utveckling. För att förbunden ska kunna fullgöra sitt lagstadgade ansvar för lokal uppföljning och utvärdering behöver de enkelt kunna ställa relevanta frågor och snabbt få användbara svar. NNS tar inte ställning till vem som ska utföra analyserna eller vilken teknisk lösning som ska användas. Kravet är funktionellt: personuppgifterna ska skyddas samtidigt som analysmöjligheterna blir praktiskt användbara för förbunden. Det nationella uppföljningssystemet ska stärka förbundens uppföljningsansvar, inte ersätta det.

De nya rättsliga förutsättningarna bör användas för att utveckla ett modernt registerbaserat uppföljningssystem, inte begränsas till att återskapa de funktioner som tidigare fanns i SUS. Promemorians förslag öppnar för att följa deltagare över längre tid och för att kombinera uppgifter med andra registerunderlag. Det ger i huvudsak rättsligt utrymme för långtidsuppföljning av Finsam-finansierade insatser och skapar bättre förutsättningar för jämförelser och kvalificerade utvärderingar. Promemorian anger också att registeruppgifter kan samköras för utvärdering och forskning. Oberoende utvärdering och forskning behöver kunna få tillgång till relevanta underlag under ändamålsenliga och integritetsskyddande former. Det kan exempelvis ske genom analyser hos den personuppgiftsansvarige eller genom anonymiserade eller aggregerade underlag. I andra fall kan själva utvärderings- eller forskningsdesignen kräva behandling av personuppgifter. I den mån sådan behandling eller utlämnande av personuppgifter behövs behöver det vara tydligt vilket rättsligt stöd som gäller. Om befintlig reglering inte ger tillräckligt stöd bör behovet av kompletterande rättsligt stöd utredas.

Data måste ha tillräcklig kvalitet och jämförbarhet. Samtidigt behövs tillräckliga bakgrundsuppgifter för att skillnader mellan målgrupper inte ska misstolkas som skillnader i insatsernas resultat. Annars kan jämförelser också skapa incitament att prioritera deltagare som redan har bättre förutsättningar att nå arbete eller studier. Uppföljningen behöver dessutom belysa skillnader mellan grupper i tillgång till stöd och resultat. Det är viktigt för att kunna bedöma om principerna om likabehandling upprätthålls inom den finansiella samordningen (Regeringen, 2003). Uppföljningssystemet behöver även kunna utvecklas när verksamheten och kunskapsbehoven förändras.

Under de år då den nationella individbaserade uppföljningen har varit begränsad har samordningsförbund utvecklat och använt kompletterande former för lokal uppföljning. Dessa erfarenheter bör tas till vara. Ett nytt nationellt uppföljningssystem bör förena en

gemensam och stabil datagrund med tillräcklig flexibilitet för lokal uppföljning och analys. Vilken information uppföljningssystemet behöver innehålla kan därför inte avgöras enbart utifrån vilka uppgifter som är enkla att samla in. Utgångspunkten måste vara vilka frågor uppföljningen behöver kunna besvara.

Uppföljningens innehåll behöver utgå från kunskapsbehoven

Kunskapsbehoven ser olika ut beroende på vem som ska använda resultaten. Samordningsförbunden behöver kunna följa den verksamhet de finansierar, se vilka målgrupper som nås och bedöma hur insatserna bidrar till lokala mål. Medlemsorganisationerna behöver kunna förstå hur de egna insatserna fungerar tillsammans med andras. Långtidsuppföljning och jämförelser mellan verksamheter behövs på lokal, regional och nationell nivå. På nationell nivå behövs också kunskap om hur den finansiella samordningen fungerar som helhet. Uppföljningssystemet behöver därför utformas med utgångspunkt i de frågor som dessa olika användare behöver kunna få besvarade.

En risk är annars att systemet i praktiken utformas med utgångspunkt i de uppgifter som redan finns i olika register. Då kan tillgängliga data komma att styra vilka frågor som går att ställa, i stället för att kunskapsbehoven styr vilka uppgifter och analyser som behöver finnas.

De frågor som ska prioriteras behöver därför formuleras gemensamt av de aktörer som ska använda kunskapen. Först därefter bör man avgöra vilka uppgifter, analyser och andra underlag som behövs för att besvara dem. Principiella vägval om uppföljningens innehåll bör inte kunna avgöras enbart av den aktör som förvaltar datainfrastrukturen.

Detta blir särskilt viktigt eftersom resultatet för individen ofta formas av flera verksamheter tillsammans. Svårigheter kan uppstå i övergångar mellan aktörer, genom väntan, skilda prioriteringar eller arbetssätt som inte hänger ihop. Om uppföljningen bara belyser den Finsam-finansierade insatsen finns en risk att brister tillskrivs den verksamhet där de blir synliga, trots att orsakerna finns någon annanstans i systemet för samordnat stöd och rehabilitering.

Det betyder inte att det registerbaserade uppföljningssystemet ska innehålla individuppgifter om allt som kan påverka resultatet. Vissa frågor kan besvaras med registeruppgifter och administrativa data. Andra kräver kvalitativa underlag, deltagarnas erfarenheter eller andra former av analys. Det viktiga är att olika kunskapsunderlag kan matchas och användas tillsammans när frågan kräver det.

De kunskapsbehov och utvecklingsmöjligheter som NNS lyfter behöver prövas inom de ramar för integritetsskydd och proportionalitet som promemorian anger. Det innebär också att bedöma vilka frågor som kräver personuppgifter och vilka som kan besvaras med mindre integritetskänsliga underlag.

Den föreslagna lagen gäller personuppgiftsbehandling för uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund. I den fortsatta beredningen behöver det därför klargöras hur långt det rättsliga utrymmet sträcker sig när uppföljningen behöver följa individens förlopp över tid eller mellan verksamheter utanför den Finsam-finansierade insatsen, exempelvis vid väntan eller övergångar till andra insatser. Det behöver också klargöras under vilka förutsättningar uppgifter kan kombineras med andra relevanta registerunderlag.

Den statliga utredning som föreslås bör därefter, med utgångspunkt i de kunskapsfrågor som behöver kunna besvaras, pröva vilka ytterligare underlag som behövs. Det kan exempelvis gälla registeruppgifter om beskattad inkomst och försörjning för långsiktiga effekt- och resursanalyser.

Sådana uppgifter kan bidra till kunskap om resultatens hållbarhet över tid. Exempelvis om deltagare etablerar sig varaktigt i arbete eller återkommer till offentlig försörjning. De ger också bättre förutsättningar att analysera socioekonomiska effekter av den finansiella samordningen.

Det kan också gälla en nationell sammanställning av samordningsförbundens årsredovisningar som komplement till individdata och som underlag för kunskap om verksamhet och strukturinriktat utvecklingsarbete. Exempelen ska inte ses som en i förväg fastställd frågelist.

Uppföljningen behöver bidra till förståelse av varför resultat uppstår och vad samverkan bidrar med

Individbaserade data är nödvändiga för att följa vilka som deltar, vilka insatser de får, hur deras situation förändras och vilka resultat som uppstår över tid. Med en lämplig utvärderingsdesign kan sådana data också användas för att bedöma vilka effekter en insats har haft. Men även då återstår frågor om varför resultaten ser ut som de gör eller vad i samverkan som har bidragit till dem.

Det är en viktig skillnad. Uppföljning behöver kunna beskriva mönster och förändringar, medan utvärdering och lärande också kräver kunskap om orsaker, sammanhang och verk samma mekanismer. För den finansiella samordningen gäller det dessutom att förstå vilket särskilt bidrag samverkan ger i förhållande till vad medlemsorganisationerna hade kunnat åstadkomma var för sig.

NNS menar därför att ett modernt uppföljningssystem behöver kombineras med andra former av kunskapsbildning. I det följande utvecklas först vad individbaserade data kan ge kunskap om, därefter vad de inte kan förklara på egen hand och slutligen vilka kompletterande underlag och metoder som behövs.

Vad individbaserade data kan ge kunskap om

Individbaserade data kan ge en sammanhållen bild av vilka som deltar i Finsam-finansierade insatser, deras utgångsläge, vilka insatser de får del av och vilka resultat som uppnås. De kan också användas för att följa utvecklingen över tid och jämföra grupper, insatser och samordningsförbund.

Det är särskilt viktigt att uppföljningen inte begränsas till läget vid start och avslut. För många deltagare är vägen mot arbete eller studier lång och består av flera steg. Uppföljningen behöver därför kunna fånga progression under insatsen, exempelvis förändringar i arbetsförmåga, aktivitet eller närhet till arbete och studier, även när slutmålet ännu inte har nåtts.

Data behöver också kunna visa vad som händer mellan och efter insatser. Det kan handla om väntan på nästa insats eller myndighetskontakt, avbrott, omtag, upprepade bedömningar, återkommande deltagande och övergångar mellan olika aktörer. För personer som behöver stöd från flera verksamheter är det ofta just sådana förlopp som behöver kunna följas för att helheten ska bli synlig.

För att jämförelser ska bli meningsfulla behövs dessutom tillräcklig information om deltagarnas olika förutsättningar. Skillnader i resultat mellan insatser eller förbund kan annars bero på att de arbetar med olika målgrupper snarare än på hur verksamheten fungerar. Ett modernt uppföljningssystem behöver därför göra det möjligt att analysera resultat i relation till relevanta bakgrundsfaktorer utan att integritetsskyddet försvagas.

För att bedöma om en observerad förändring i en grupp faktiskt beror på en insats behövs dessutom en lämplig jämförelse. Relevanta jämförelsegrupper kan ge underlag för att bedöma vad som sannolikt hade hänt utan insatsen och därmed skapa bättre förutsättningar

för effektutvärdering. Vilka underlag som behövs beror på utvärderingsdesignen. I vissa fall kan det krävas individuppgifter och möjlighet att kombinera dem med andra registerdata.

Vad individbaserade data inte kan förklara

Även med jämförelsegrupper och en genomtänkt utvärderingsdesign kan individbaserade data främst ge stöd för att bedöma om en insats har påverkat utfallet. De kan inte på egen hand förklara varför resultatet uppstod eller vilka delar av insatsen, händelser i individens förlopp eller andra omständigheter som hade betydelse.

Det gäller också samverkan. Ett gott eller svagt individutfall visar inte i sig hur samarbetet mellan organisationerna har fungerat eller vilket särskilt bidrag samverkan har gett. För att bedöma detta behövs andra underlag än individutfallen.

Detta är särskilt viktigt när den finansiella samordningens bidrag ska bedömas. Värdet av samverkan kan bestå i sådant som bättre samordning, färre avbrott, tydligare ansvar, snabbare övergångar mellan aktörer eller att frågor som tidigare fallit mellan organisationerna blir synliga och möjliga att hantera. Sådana effekter låter sig inte alltid fångas direkt i ett individregister.

Liknande mätproblem uppstår när samordningsförbund finansierar utvecklingsarbete som främst syftar till att förbättra samverkan, arbetssätt eller organisatoriska förutsättningar runt målgruppen, snarare än att ge ett direkt stöd till en bestämd grupp deltagare. Försäkringskassan (2024) pekar på svårigheterna att bedöma sådant strukturinriktat arbete och använder detta som ett argument för tydligare avgränsningar och ett större fokus på individinriktade insatser. NNS drar en annan slutsats. Att värdet av ett sådant arbete är svårare att fånga med individbaserade registerdata innebär inte att det är mindre viktigt eller mindre relevant att följa upp. Mätproblemen behöver mötas med bättre utvärderingsfrågor och ändamålsenliga metoder, inte genom att sådana verksamheter eller resultat ges mindre vikt.

NNS menar därför att individbaserade data ska användas för det de är bra på: att beskriva deltagande, förlopp, utfall och mönster och, med lämplig studiedesign, ge underlag för att bedöma effekter. När frågan gäller varför resultaten uppstår, hur samverkan fungerar eller vilket särskilt värde den finansiella samordningen skapar behövs kompletterande underlag och andra metoder.

Kompletterande underlag och metoder

Registerbaserad uppföljning behöver kombineras med andra former av kunskapsbildning. I promemorian görs skillnad mellan löpande uppföljning och utvärdering. Det är en viktig utgångspunkt. Registerdata kan ge en stabil och jämförbar bild av deltagande, förlopp och resultat, men frågor om orsaker, erfarenheter och samverkans kvalitet kräver också andra underlag och metoder.

Det kan handla om deltagarnas egna erfarenheter, yrkesverksammas kunskap, kvalitativa studier, lokala uppföljningar och mer fördjupade utvärderingar. Olika underlag kan belysa olika delar av samma fråga. En förändring som syns i registerdata kan exempelvis behöva undersökas vidare genom intervjuer eller verksamhetsnära analyser för att förstå vad som ligger bakom den. För att förstå vilka som får tillgång till stöd behövs också kunskap om personer som väntar på eller inte får del av en insats trots behov av samordnad rehabilitering. Uppgifter om dem som deltar behöver då kompletteras med andra underlag.

Här finns erfarenheter att ta till vara. NNS indikatorarbete är ett exempel på kunskapsinhämtning som fångar aspekter av samverkan som inte kan utläsas ur individregister. Även andra lokalt utvecklade arbetssätt bör användas där de tillför kunskap som det registerbaserade uppföljningssystemet inte kan ge.

Samtidigt måste varje ytterligare krav på uppgiftslämnande vägas mot sitt kunskapsvärde. Enkäter till deltagare behöver exempelvis vara tillräckligt korta och begripliga för att kunna användas i praktiken. Detsamma gäller registrering som utförs av yrkesverksamma. Mer data är inte ett värde i sig om den administrativa belastningen blir stor eller om uppgifterna inte används för svar som verksamheten och deltagarna upplever som viktiga.

NNS anser därför att den registerbaserade uppföljningen ska ses som en central del av en bredare kunskapsbildning, inte som dess ersättning. Olika metoder och underlag behöver kunna kombineras utifrån den fråga som ska besvaras. All kunskap behöver inte, och bör inte, byggas in i samma registersystem.

Ansvar för personuppgifter är inte samma sak som ansvar för kunskapen

NNS tillstyrker att Försäkringskassan ansvarar för personuppgiftsbehandlingen och för den tekniska och administrativa infrastrukturen för den nationella uppföljningen. Ett sådant ansvar behövs för att personuppgifter ska kunna behandlas säkert och lagenligt. Det är däremot inte samma sak som ansvar för vilka kunskapsfrågor uppföljningen ska besvara.

Promemorian föreslår att Försäkringskassan ska "svara för nationell uppföljning". Formuleringen är bred. Samtidigt anges inte vem som ska formulera och prioritera kunskapsfrågor, vilka analyser som ska kunna genomföras eller hur resultaten ska användas. NNS anser att denna ansvarsfördelning behöver klargöras.

Promemorian innehåller vissa former för gemensamt inflytande. De samverkande parterna ska bestämma vilka individuppgifter som ska lämnas för uppföljningen. Försäkringskassan ska också i samråd med samordningsförbunden bestämma vilka generella uppgifter förbunden ska lämna och formerna för deras tillgång till underlag. Samtidigt anges att samordningsförbundens uppdrag sätter ramarna för vilken typ av uppföljning ett förbund kan och ska genomföra och vilket underlag som kan användas.

Denna ordning väcker också frågan om hur oenighet mellan de samverkande parterna ska hanteras. Parterna ska tillsammans bestämma vilka individuppgifter som ska lämnas, samtidigt som de föreslås vara skyldiga att lämna de uppgifter som behövs för uppföljningen. Det framgår inte hur behovet ska avgöras om parterna gör olika bedömningar. NNS anser att utgångspunkten måste vara de kunskapsfrågor som uppföljningen behöver kunna besvara. Om uppföljningen exempelvis behöver visa om deltagare blir kvar i väntan eller om övergångar mellan två aktörer systematiskt bryter samman, bör en enskild part inte kunna hindra att de uppgifter som behövs för analysen ingår, förutsatt att behandlingen är rättsligt tillåten, nödvändig och proportionerlig. Den fortsatta beredningen behöver därför klargöra hur beslut om uppföljningens innehåll fattas och hur oenighet mellan parterna ska hanteras.

Samma utgångspunkt bör gälla samordningsförbundens kunskapsbehov. Förbunden måste, inom de rättsliga ramar som gäller och utan att den personliga integriteten äventyras, kunna formulera vilka frågor de behöver få besvarade för sin uppföljning och utvärdering. Att förbunden inte själva får eller behöver behandla identifierbara personuppgifter innebär inte att någon annan aktör bör avgöra vilka kunskapsfrågor som är relevanta för dem.

Detta får praktisk betydelse när det nationella uppföljningssystemet utformas. Promemorian skapar rättsliga förutsättningar, men hur väl uppföljningen möter kunskapsbehoven avgörs också i det fortsatta utvecklingsarbetet. Om Försäkringskassan ensam omsätter behoven i systemets utformning finns en risk att andra aktörers frågor och analysbehov får för litet genomslag. Regeringen bör därför tydliggöra att Försäkringskassan ska utveckla systemet stegvis tillsammans med de andra behovsägarna. De som ska lämna uppgifter och använda underlagen behöver medverka från behovsanalys och prioritering till återkommande prövning av lösningar i verksamheten. Erfarenheterna ska användas för att justera uppgiftskrav, funktioner och analysmöjligheter under arbetets gång. Då kan användbarhet, datakvalitet och administrativ belastning bedömas innan lösningarna införs brett. Denna

löpande medverkan behöver förenas med den gemensamma beslutsordningen för principiella kunskapsfrågor.

Frågan är inte enbart teoretisk. I sin rapport från 2024 föreslog Försäkringskassan att samordningsförbundens ansvar för uppföljning skulle tas bort och förordade samtidigt en starkare nationell styrning och kontroll av förbunden. Promemorian har valt att låta förbundens ansvar för uppföljning och utvärdering ligga kvar. NNS ser positivt på detta. Den nya ordningen behöver då också ge förbunden reella möjligheter att själva formulera de kunskapsbehov som följer av detta ansvar.

Personuppgiftsansvar, ansvar för de tekniska systemen, för den administrativa hanteringen av uppföljningen och för kunskapsfrågorna behöver därför hållas isär. NNS anser därför att den föreslagna regleringen behöver kompletteras med en gemensam ordning där samordningsförbund och medlemsorganisationer medverkar i besluten om vilka kunskapsfrågor som ska prioriteras och vilka analyser som uppföljningen behöver möjliggöra. Försäkringskassans självständiga ansvar för personuppgiftsbehandlingen påverkas inte av detta.

Kunskap från uppföljning och utvärdering behöver kunna tas om hand och leda till förändring

Uppföljning och utvärdering har begränsat värde om den kunskap som tas fram inte kan användas för lärande och förändring. Det gäller särskilt inom den finansiella samordningen, där resultatet för individen ofta beror på hur flera självständiga verksamheter fungerar tillsammans. Det som blir synligt genom uppföljning eller utvärdering i ett samordningsförbund kan därför ha orsaker och möjliga lösningar i flera organisationer eller på andra nivåer.

Det räcker därför inte med en ordning där data först samlas in och analyseras och resultaten därefter lämnas vidare för beslut. Det behöver finnas former där frågor som uppföljning och utvärdering väcker kan belysas, prövas och omprövas i ett fortgående samspel mellan berörda individer, verksamheter, samordningsförbund och lokala, regionala och nationella aktörer. Registerdata, deltagarnas erfarenheter, yrkesverksammas kunskap, lokala uppföljningar och utvärderingar kan då bidra till en gemensam förståelse av vad resultaten betyder och vilka förändringar som kan behöva prövas.

Promemorian behöver inte lösa hela frågan om hur sådan kunskap tas om hand. Den nya uppföljningen bör däremot utvecklas med insikten att bättre data inte i sig skapar förmågan att tolka resultaten, sätta dem i sammanhang och omsätta dem i gemensamt lärande och

förändring. Hur den förmågan kan stärkas är en central fråga för den statliga utredning som NNS föreslår.

Kunskap från uppföljning och utvärdering behöver kunna tas om hand när förändring kräver flera aktörer

I ordinarie verksamheter och Finsam-finansierade insatser kan kunskap från uppföljning och utvärdering ibland omsättas direkt. Den kan bidra till att målgrupper förstås bättre, arbetssätt ändras eller nya lösningar prövas. Det speciella med samordningsförbunden är dock att de verkar i det gränsland där flera självständiga organisationers ansvar och verksamheter möts. Uppföljning, utvärdering och gemensam analys kan då synliggöra återkommande frågor som inte kan förstås eller hanteras inom en enda organisation. Samordningsförbunden kan samla erfarenheter från flera verksamheter, finansiera kartläggningar och utvärderingar och bidra till att sådana frågor blir synliga. Men orsakerna och möjligheterna att förändra dem kräver ofta aktiv medverkan från flera aktörer och kan ibland behöva hanteras på andra nivåer.

Bristen behöver inte vara att kunskap saknas eller att ansvarsfördelningen är oklar. I samordning mellan flera självständiga organisationer uppstår problem ofta i samspelet mellan verksamheterna, även när varje organisation har ett tydligt ansvar för sin del. Uppföljning och utvärdering behöver därför kunna synliggöra sådana återkommande mönster. Det som behöver förändras kan ligga i hur organisationernas regler, beslut, resurser eller arbetssätt fungerar tillsammans. Ingen av dem kan då ensam åstadkomma den samlade förändringen. Sådana iakttagelser kan därför återkomma över tid utan att det finns fungerande former för att hålla ihop frågan och samla de aktörer som tillsammans behöver förändra förutsättningarna.

Arbetet med att tolka och använda sådan kunskap behöver vara fortgående och flerriktat. De frågor som blir synliga är ofta komplexa: orsaker och konsekvenser hänger samman, flera aktörer har olika perspektiv och förståelsen kan förändras när ny kunskap tillkommer. Erfarenheter från verksamheter och deltagare är en viktig del av denna kunskap och kan förändra både problembilden och förståelsen av vad som behöver göras. Nya analyser kan visa behov av andra frågor eller andra aktörer. När en möjlig lösning har vuxit fram och prövas i praktiken ger resultaten ny kunskap. Den kan i sin tur förändra förståelsen av problemet och leda till en ny omgång av analys, förändring och prövning. När något visar sig fungera behöver erfarenheterna också kunna bevaras, spridas och vidareutvecklas så att kunskapen inte försvinner när ett projekt avslutas eller personer byter arbetsuppgifter.

Inom den finansiella samordningen har brister i förmågan att beställa, analysera, ta emot och använda kunskap från uppföljning och utvärdering uppmärksamats under lång tid.

Granskningarna har pekat på delvis olika problem: brister i nationellt stöd och uppföljning, behov av mer systematisk utvärdering, svårigheter att skapa kontinuitet i samverkan och begränsningar i möjligheten att ta till vara och sprida fungerande arbetssätt (Statskontoret, 2007; ISF, 2010, 2011, 2019, 2023; Sveriges riksdag, 2015).

ISF:s granskning från 2010 är särskilt tydlig i den fråga som är central här. Många uppföljningar och utvärderingar hade producerats, samtidigt som effektiva beställare och mottagare saknades. ISF pekade också på behovet av ansvar för att analysera de uppgifter som uppföljningssystemet genererade samt på betydelsen av kontinuitet, förankring och stödjande strukturer (ISF, 2010). Dessa iakttagelser visar att problemet inte bara handlar om att ta fram kunskap, utan också om förmågan att ta emot och använda den. NNS menar att analysen behöver föras ytterligare ett steg. Kunskapen kan vara känd och varje organisation ansvara för sin del, samtidigt som förändring kräver att flera organisationer agerar samordnat över tid. Det måste därför finnas förmåga att ta emot, tolka och använda kunskapen tillsammans.

IPS, Individanpassat stöd till arbete, ger ett aktuellt exempel. Det finns ett starkt kunskapsstöd för metoden, men tillgången är ändå ojäm och verksamheterna är ofta beroende av projektmedel, extern finansiering eller medel från samordningsförbund. En aktuell systemanalys beskriver samtidigt hinder i bland annat ansvarsfördelning, finansiering, kommunikation, arbetssätt och regeltillämpning och föreslår bland annat ett aktörsgemensamt nationellt ramverk för IPS (Printz, 2026). Exemplet visar att kunskap om vad som bör göras inte räcker när genomförandet beror på flera organisationer. Uppföljning, utvärdering och kunskapsstöd behöver därför kopplas till arbetssätt som gör det möjligt för berörda aktörer att gemensamt driva och hålla samman förändringsarbetet över tid.

Kunskapen behöver kunna tas om hand även när rådigheten är delad

Den föreslagna lagen är med rätta avgränsad till personuppgiftsbehandling för uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund. Den kunskap som uppföljning och utvärdering ger kan däremot visa behov av förändring utanför den enskilda insatsen. Vanligt är att den handlar om ansvarsfördelning, regelverk, ersättningssystem eller andra villkor som påverkar hur myndigheter, kommuner och regioner kan agera tillsammans.

Samordningsförbunden kan bidra till att sådana förändringsbehov identifieras och analyseras, men rådigheten över dem ligger ofta någon annanstans. I vissa frågor finns en tydlig aktör som kan ta kunskapen vidare. I andra är rådigheten fördelad mellan flera aktörer och det saknas en tydlig mottagare. Kunskapen riskerar då att falla mellan organisationerna trots att varje organisation har ett tydligt ansvar för sin del. Det behövs därför former som gör

att frågan kan hållas samman och nå de aktörer och nivåer som behöver bidra till förändringen.

Bättre uppföljning löser inte i sig denna fråga. Verksamheter, samordningsförbund, medlemsorganisationer och nationella aktörer bär redan olika delar av den förmåga som behövs. NNS menar därför inte att en helt ny struktur ska byggas upp. Den statliga utredningen bör i stället pröva hur befintliga funktioner, arbetssätt och resurser kan knytas samman och var de behöver kompletteras.

När förändring kräver flera aktörer behöver frågan hållas samman

När rådigheten är delad kan ingen aktör ensam genomföra den förändring som behövs. De berörda behöver då kunna utveckla en gemensam förståelse av vad uppföljningen och utvärderingen visar och ta ansvar för sina respektive delar av förändringen. Ett sådant gemensamt ansvarstagande förändrar inte organisationernas ansvar för sina respektive uppgifter.

Kunskapen behöver heller inte alltid föras till en högre beslutsnivå. Ibland krävs förändringar av regler eller andra förutsättningar regionalt eller nationellt. I andra fall ligger förändringen närmare verksamheten. Förslag och beslut på andra nivåer behöver dessutom kunna föras till och prövas mot den lokala praktiken och omprövas när de får andra följder än avsett. Det kräver fungerande kopplingar mellan lokal, regional och nationell nivå i båda riktningarna.

För det gemensamma arbetet behöver frågan ha en tydlig hemvist, så att den inte faller mellan organisationerna eller tappar fart över tid. NNS anser därför att den statliga utredningen bör pröva behovet av sammanhållande funktioner som kan hålla kvar frågor, samla berörda aktörer och nivåer och stödja gemensam analys, prövning och omprövning. Sådana funktioner ska stödja de ansvariga aktörernas gemensamma handlande, inte överta deras ansvar för respektive verksamhet eller fatta beslut i deras ställe.

Befintliga funktioner behöver tas till vara och luckor identifieras

Eftersom promemorian gäller uppföljning av Finsam-insatser och samordningsförbundens ansvar för lokal uppföljning och utvärdering står förbunden naturligt i förgrunden i detta remissvar. Inom den finansiella samordningen har de också en särskild, lagreglerad roll. De beslutar om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen, stödjer samverkan, finansierar insatser och svarar för uppföljning och utvärdering.

Den statliga utredningen behöver däremot ha en öppnare utgångspunkt. Innan nya funktioner eller strukturer föreslås bör den klarlägga vilka funktioner, arbetssätt och resurser

som redan finns hos samordningsförbund, medlemsorganisationer och andra berörda aktörer, hur de används och var det finns faktiska luckor. Nationella rådet är ett partsgemensamt samarbets- och stödforum, medlemsorganisationerna har egna lednings-, kunskaps- och utvecklingsfunktioner och det finns andra miljöer för uppföljning, utvärdering och kunskapsstöd.

Utredningen behöver pröva hur dessa resurser fungerar tillsammans, hur kunskap kan hållas samman mellan lokal, regional och nationell nivå och var kopplingarna brister. Samtidigt behöver olika funktioner hållas isär. Gemensamt stöd för analys och lärande, oberoende utvärdering och rättslig tillsyn har olika syften och ställer olika krav på ansvar och oberoende.

En tydlig lucka i dagens ordning gäller vad som händer när uppföljning och utvärdering visar att fungerande arbetssätt utvecklas inom avgränsade Finsam-finansierade insatser men inte får genomslag i medlemsorganisationernas ordinarie verksamheter. Utredningen bör kunna pröva om den finansiella samordningens nuvarande tyngdpunkt på finansiering av avgränsade insatser begränsar möjligheten att omsätta sådan kunskap i mer varaktiga förändringar, så att fungerande arbetssätt kan komma en större del av målgruppen till del.

IPS visar konkret hur delar av den förmåga som behövs redan håller på att utvecklas. Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att stödja implementeringen av IPS och har inom detta arbete låtit genomföra en systemanalys av de förutsättningar som påverkar möjligheterna att använda metoden. Analysen omfattar bland annat ansvarsfördelning, finansiering, kommunikation, arbetssätt och regeltillämpning och föreslår ett aktörsgemensamt nationellt ramverk för IPS (Printz, 2026). Den beskriver också behovet av sammanhållande funktioner på nationell och lokal nivå. På lokal nivå pekas bland annat samordningsförbund och integrerade verksamheter ut som möjliga miljöer för att samla berörda aktörer och stödja deras gemensamma arbete utan att överta deras respektive ansvar.

IPS-arbetet visar därmed mycket av det som den föreslagna utredningen behöver undersöka bredare: hur kunskap om återkommande hinder kan tas om hand, hur berörda aktörer och nivåer kan föras samman och vilka befintliga strukturer som kan stödja ett gemensamt utvecklingsarbete. Skillnaden är att detta arbete nu byggs upp kring en enda metod och målgrupp.

IPS är samtidigt bara ett av flera nationella utvecklingsspår som berör delar av systemet för samordnat stöd och rehabilitering. Varje initiativ kan vara väl motiverat. Om stödstrukturer, samverkansforum och kunskapsfunktioner utvecklas var för sig för olika frågor finns dock en

risk för parallella lösningar och otydliga samband. För berörda myndigheter, kommuner, regioner och samordningsförbund kan följden bli att lösningar krockar och att samma personer behöver delta i flera forum för att behandla närliggande frågor. Utredningen bör därför kartlägga sådana initiativ i relation till varandra och pröva vilka funktioner, resurser och arbetssätt som kan samordnas, delas eller tas om hand inom befintliga strukturer innan nya former byggs upp.

NNS föreslår statlig utredning om uppföljning, lärande och utveckling inom Finsam

Det är mot denna bakgrund som NNS föreslår att regeringen tillsätter en statlig utredning om uppföljning, lärande och utveckling inom Finsam. Uppdraget bör utgå från den förbättrade uppföljning som promemorian möjliggör och undersöka hur kunskap från uppföljning, utvärdering, deltagarnas erfarenheter och verksamheternas praktik kan tas om hand och användas för gemensamt lärande och utveckling, särskilt när flera aktörer och nivåer berörs.

Utredningen bör särskilt belysa vilka kunskapsbehov uppföljning och utvärdering behöver möta, vilka ytterligare underlag och registerkällor som kan behövas för att besvara dessa frågor, hur kunskapen kan tas om hand när förändring kräver flera organisationers medverkan, vilka befintliga funktioner och strukturer som kan bidra och var det finns faktiska luckor. Den bör pröva hur samordningsförbundens, medlemsorganisationernas och de nationella stöd- och samverkansstrukturernas funktioner, arbetssätt och resurser behöver samspela mellan lokal, regional och nationell nivå samt om förändringar i ansvar, arbetssätt, regler eller andra förutsättningar krävs.

Utredningen bör också pröva om Finsams nuvarande tyngdpunkt på finansiering av avgränsade insatser begränsar möjligheten att inom den finansiella samordningen bidra till mer varaktiga förändringar i samspelet mellan medlemsorganisationernas ordinarie verksamheter, så att fungerande arbetssätt kan komma en större del av målgruppen till del. Den bör samtidigt omfatta relationen till pågående nationella initiativ och hålla isär olika funktioner: operativt ansvar för uppföljningsinfrastrukturen, sammanhållande stöd för gemensam analys och lärande, oberoende utvärdering och rättslig tillsyn. Vilka aktörer som ska bära olika funktioner bör avgöras först när behoven, de befintliga funktionerna, arbetssätten och resurserna samt luckorna har analyserats. När kunskapen visar att orsaker eller förändringsbehov finns utanför den Finsam-finansierade verksamheten eller samordningsförbundens rådighet bör utredningen beakta de delar av systemet för samordnat stöd och rehabilitering som behöver förstås eller förändras för att kunskapen ska kunna omsättas i lärande och utveckling.

Utredningen bör bygga gemensam förståelse och pröva lösningar stegvis

Promemorians avgränsning till de rättsliga förutsättningarna för individbaserad uppföljning är begriplig. Men den statliga utredningen behöver ta vid där uppföljning och utvärdering visar förhållanden som kräver att flera självständiga aktörer eller beslutsnivåer bidrar till förändringen. Varje aktör kan ha ett tydligt ansvar för sin del samtidigt som sambanden mellan delarna behöver förstås och utvecklas gemensamt. Utredningen behöver därför utformas så att sådan kunskap analyseras i sitt sammanhang och tillsammans med dem som berörs.

Statskontorets aktuella stöd till statliga utredningar ger relevanta utgångspunkter för hur analysarbetet kan bedrivas. Det betonas att utredningsarbetet bör bedrivas iterativt. Problemformulering, analys och handlingsalternativ behöver kunna utvecklas och omprövas när ny kunskap tillkommer. Berörda aktörer bör involveras redan när problemet och utredningsfrågorna formuleras, och alternativa handlingsvägar behöver prövas. Statskontoret pekar också på komplexa system som en omständighet som kan motivera en mer omfattande analys (Statskontoret, 2025a, 2025b, 2025c, 2026).

För den föreslagna utredningen innebär det att arbetet bör börja i de iakttagelser och kunskapsbehov som uppföljning, utvärdering och verksamhetsnära underlag ger och undersöka hur stödet faktiskt fungerar för personer som behöver insatser från flera aktörer. Berörda individer, yrkesverksamma, samordningsförbund, medlemsorganisationer, chefer och beslutsfattare på lokal, regional och nationell nivå behöver involveras redan i frågeformuleringen. Registerdata och dokumentstudier bör kombineras med deltagarnas erfarenheter, intervjuer och andra verksamhetsnära underlag. Beroenden, målkonflikter och olika aktörers perspektiv behöver göras synliga så att en gemensam förståelse av vad resultaten betyder och vad som behöver förändras kan utvecklas.

Utredningen bör bedrivas stegvis och prövande. Preliminära lösningar bör, när det är möjligt, visualiseras, simuleras eller testas i mindre skala innan ansvar, regler eller organisationsform låses. Erfarenheter från verksamheterna behöver kunna kopplas till de nivåer där förutsättningar kan förändras, samtidigt som förslag på andra nivåer behöver kunna prövas mot den praktiska verkligheten. Det behöver finnas en tydlig koppling mellan lokal, regional och nationell nivå under hela arbetet. Processledningen behöver vara tillräckligt neutral för att stödja arbetet utan att på förhand äga frågeformuleringen eller lösningen. Arbetet bör också dokumenteras så att kunskap och vägval kan följas över tid och bidra till fortsatt gemensamt lärande.

Liknande arbetssätt har använts i SOU 2021:93, SOU 2022:41 och SOU 2023:66. I SOU 2024:33 skisserades en modell för utveckling och styrning stegvis genom återkommande workshops med verksamhetsnära deltagare från kommuner och regioner och därefter med nationella aktörer. I samma anda har Vinnova under 2026 även utlyst ett kapacitetsprogram för högsta statsförvaltningen som ska skapa gemensamma problembilder, stärka kopplingar mellan nivåer, pröva arbetssätt i verkliga policyprocesser och etablera strukturer för lärande som kan ingå i ordinarie styrning (Vinnova, 2026).

Synpunkter på enskilda förslag och bedömningar

NNS redovisar nedan synpunkter på de förslag och bedömningar där NNS vill tillstyrka med en särskild motivering, efterfråga ett klargörande eller föreslå en ändring eller komplettering. I övrigt har NNS inga särskilda synpunkter på promemorians förslag. De övergripande synpunkterna på uppföljningens inriktning, kunskapsbehoven och behovet av fortsatt utredning framgår av NNS bedömning ovan.

4.1 Behov av en ny lag

NNS tillstyrker förslaget att införa en särskild lag som ger rättsliga förutsättningar för individbaserad uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund. Individbaserade uppgifter behövs för att kunna följa vilka målgrupper som nås, vilka insatser deltagarna tar del av och hur deras situation utvecklas över tid. De behövs också för att kunna bedöma om verksamheten når relevanta målgrupper och för att skapa bättre underlag för utvärdering.

4.2.2 Lagens tillämpningsområde

NNS har ingen invändning mot att lagen avgränsas till uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund. Det bör dock klargöras att lagen även omfattar insatser som endast delvis finansieras av ett samordningsförbund och hur deltagare och uppgifter ska avgränsas i sådana fall.

4.4.1 Rättslig grund för behandling av personuppgifter

NNS tillstyrker att Försäkringskassan får det operativa ansvaret för den nationella uppföljningen och ansvarar för personuppgiftsbehandlingen samt den tekniska och administrativa infrastrukturen. NNS avstyrker förslaget i den del ansvarsfördelningen för de

principiella kunskapsfrågorna lämnas oreglerad. Formuleringen att Försäkringskassan ska "svara för nationell uppföljning" är bred och behöver därför avgränsas.

Principiella beslut om vilka kunskapsfrågor som ska prioriteras, vilka analyser som behöver kunna genomföras och hur resultaten ska tolkas och användas bör omfattas av en reglerad gemensam ordning. Samordningsförbund och medlemsorganisationer behöver medverka i besluten om vilka kunskapsfrågor som ska prioriteras och vilka analyser som uppföljningen behöver möjliggöra. Ordningen behöver också ange hur oenighet ska hanteras. Försäkringskassans självständiga ansvar för personuppgiftsbehandlingen påverkas inte av detta.

4.4.2 Primärt ändamål

NNS tillstyrker i huvudsak det föreslagna primära ändamålet. Promemorian beskriver samtidigt möjligheter till långtidsuppföljning och till att kombinera uppgifter med andra registerunderlag. I den fortsatta beredningen bör det klargöras hur långt ändamålet medger den personuppgiftsbehandling som behövs för att följa deltagarnas förlopp över tid och vid övergångar till andra verksamheter, exempelvis för att analysera väntan, avbrott och vad som händer efter en Finsam-finansierad insats. Ett sådant klargörande bör utgå från vilka uppgifter som är nödvändiga för att följa upp den finansierade insatsen och inte innebära en generell utvidgning av ändamålet.

4.4.4 Finalitetsprincipen

NNS ser positivt på att promemorian tydliggör möjligheten till långtidsuppföljning, utvärdering och forskning och till att under vissa förutsättningar samköra uppgifter med andra register. För oberoende utvärdering och forskning behöver relevanta underlag kunna göras tillgängliga under former som är förenliga med integritetsskyddet. Om en viss utvärdering eller forskning kräver behandling eller utlämnande av personuppgifter behöver det vara tydligt vilket rättsligt stöd som gäller. Om befintlig reglering inte ger tillräckligt stöd bör behovet av kompletterande rättsligt stöd utredas.

5.1 Skyldighet att lämna uppgifter

NNS tillstyrker i princip att de uppgifter som behövs för uppföljningen ska lämnas till Försäkringskassan och att myndigheten ska ge samordningsförbunden de underlag som de behöver för sin lokala uppföljning och utvärdering. För att uppföljningen ska omfatta alla deltagare behöver den fortsatta beredningen klargöra vem som ansvarar för att samla in,

registrera och lämna uppgifter även när deltagaren saknar ett pågående ärende eller en tidigare registerpost hos medlemsorganisationerna. Den föreslagna ordningen behöver också kompletteras i följande två avseenden.

För det första ska de samverkande parterna tillsammans bestämma vilka individuppgifter som ska lämnas, men promemorian anger inte hur oenighet ska hanteras. Utgångspunkten bör vara de kunskapsfrågor som uppföljningen behöver kunna besvara. En enskild part bör inte kunna hindra att uppgifter som är nödvändiga för en sådan analys ingår, förutsatt att behandlingen är rättsligt tillåten, nödvändig och proportionerlig. Den fortsatta beredningen behöver därför ange hur beslut om uppföljningens innehåll fattas när parterna gör olika bedömningar.

För det andra anges att Försäkringskassan i samråd med samordningsförbunden ska bestämma vilka generella uppgifter förbunden ska lämna och formerna för förbundens tillgång till underlag. Samråd kan vara en lämplig arbetsform för praktiska genomförandefrågor, men behöver innebära löpande medverkan i utveckling och prövning av uppföljningssystemet. Principiella beslut om kunskapsbehov behöver omfattas av den gemensamma beslutsordning som NNS föreslår. För att förbunden ska kunna fullgöra sitt lagstadgade ansvar för lokal uppföljning och utvärdering behöver de kunna formulera relevanta frågor och få aktuella, lokalt användbara svar under integritetsskyddade former. NNS tar inte ställning till vem som ska utföra analyserna eller vilken teknisk lösning som ska användas.

8.2.3 Konsekvenser för kommuner och regioner

NNS delar inte promemorians bedömning att den ökade uppgiftsbördan för kommuner och regioner kan antas bli marginell utan att konsekvenserna har prövats närmare tillsammans med de verksamheter som berörs. Belastningen beror bland annat på vilka uppgifter som ska lämnas, vilka uppgifter som redan finns tillgängliga, möjligheterna till automatiserad överföring och vilka förändringar som krävs i arbetssätt och it-stöd.

Statskontorets vägledning betonar vikten av att tidigt identifiera vilka som påverkas av ett förslag och involvera dem i analysen av konsekvenserna (Statskontoret, 2025b). NNS anser därför att kommuner och regioner, inklusive de verksamheter som praktiskt ska lämna uppgifterna, bör involveras i den fortsatta beredningen. Ett sådant arbete bör användas både för att bedöma den administrativa belastningen och för att utforma uppgiftskraven så att de ger ett tydligt kunskapsvärde utan onödig administration.

Referenser

Försäkringskassan. (2024). Rapport – Uppdrag att analysera behovet av förändringar i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (Version 1.0, dnr FK 2024/007710).

ISF. (2010). Samverkan inom socialförsäkringen: En sammanställning av uppföljnings- och utvärderingsrapporter inom verksamheter finansierade med samverkansmedel (ISF Rapport 2010:2).

ISF. (2011). Stöd för utvärdering av samordningsförbundens insatser (ISF Rapport 2011:14).

ISF. (2019). Samordningsförbundens organisering och verksamhet: En granskning av förbund för finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (ISF Rapport 2019:1).

ISF. (2023). Samordnat stöd gör skillnad: En analys av effekterna av samordningsförbundens verksamhet på individnivå (ISF Rapport 2023:2).

Printz, A. (2026). Individanpassat stöd till arbete – en systemanalys (Samhällsnytta 2026:3). Karlstads universitet Samhällsnytta AB. <https://doi.org/10.59217/svki73593>

Regeringen. (2003). Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (Prop. 2002/03:132).

SKR. (2024). Nära vård tar form: Årsberättelse 2023/2024.

Statskontoret. (2007). Finsam rapport 3: Uppföljning av finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (2007:6).

Statskontoret. (2025a). Anpassa omfattningen på konsekvensutredningen. Forum för ekonomisk styrning.

Statskontoret. (2025b). Bedöm vilka som påverkas och samtala med dem. Forum för ekonomisk styrning.

Statskontoret. (2025c). Att utreda konsekvenserna är en integrerad del av arbetet med att ta fram förslag. Forum för ekonomisk styrning.

Statskontoret. (2026). Från början till beslut – Statskontorets stöd för bättre konsekvensutredningar (STK 2026:11).

Sveriges riksdag. (2015). Finsam – en uppföljning av finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (Rapport från riksdagen 2014/15:RFR13).

Vinnova. (2026). Innovativa arbetssätt i statsförvaltningen för systemförnyelse. Impact Innovation: SustainGov.

Beslut

Detta remissvar har beslutats av styrelsen för Nationella nätverket för samordningsförbund (NNS) den 14 oktober 2026.